

Delavska Pravica

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika
čas poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva
c. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo

Pesamezna številka Din 1.—. ~ Cena: za 1 mesec
Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za
inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na uprave
Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 22, I. nad.
Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Tone Fajfar:

Temelji bodočemu človeštvu

Današnja človeška družba je omajana do temeljev. Samo krepkejši pretres, pa se bo zvrnilo vse v prah in razvaline bodo večje kakor je bila kdajkoli njena veličast.

Mnogi še vedno upajo, da bo mogoče današnji družabni red obdržati na ta ali oni način. Nešteto samozvanih zdravnikov se oglašajo in s kramarsko vsiljivostjo proglašajo svoje recepte za edino zdravilne in odrešujoče. Vsak hoče te svoje recepte preskušati na človeštvu, kakor preskušajo zdravniki strupe na miših in zajcih, pa naj se ti recepti imenujejo ali nacionalizem, revolucija, diktatura proletariata ali stanovska država ali kakorkoli že. Že mnogo takih poskusov smo doživeli in še jih bomo — toda uspeha ni; človeštvo še bolj tone v obupu in stiski.

Kje je vzrok temu, ali še bolje: kateri je tisti pravi, odrešilni recept, po katerem bo človeštvo prišlo do sreče?

Prvi vzrok neuspehov je v tem, ker vsak hoče današnjo družbo popravljati, flikati, pleškati. Človeštvo bo moralo biti popolnoma prenovljeno, pretopljeno kakor zlato v ognju in očiščeno vse žilindre, da bo postalo zmogočno ustvariti novi družabni red, pravičen za vse.

Za tako popolno preroditev človeštva pa je treba temelja, na katerem se bo človeštvo prerodilo in upostavilo družaben red, kakršen bo njemu v srečo. Ta temelj je Kristusov nauk, posebno nauk o ljubezni do bližnjega.

Kristusova zapoved: »Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe!« bo postala vodilo novega življenja. Mogoče je namreč upostaviti nov red tudi brez ljubezni, prav dobro vemo, da je tak red tudi mogoče držati neko dobo s silo, terorjem, bajoneti. Skoraj nemogoče pa je, da bo tak red v srečo človeštvu, ker človek hoče poleg življenja predvsem tudi svobode. Gotovo bo tak red prej ali slej propadel, posebno če se zruši sila, ki ga vzdržuje.

Za srečno življenje človeštva pa ne zadostuje le postava, sila, teror, ampak je treba vse kaj več: srečo daje šele prava ljubezen človeka do človeka.

Zapoved ljubezni je danes ne samo med človeštvom, ampak tudi med krščanstvom skoraj docela pozabljena. To se kaže posebno v socialnem življenju. Znano nam je, kako pravilno so se umevali prvi kristjani Kristusovo zapoved. Odrkli so se zasebni lastniki in so vse premoženje dali v skupno blagajno, odkoder so potem črpali sredstva za svoje potrebe. Kmalu po tej dobi krščanskega heroizma in ljubezni pa se je tudi med nje ugnezdila sebičnost, egoizem; začel je prevladovati lastni žep nad pravim bratstvom. In tako je šlo do današnjega dne, če izvzamemo nekatere velike ljudi, ki so od časa do časa s svojim velikim zgledom zasijali med krščanstvom. Velika večina kristjanov pa je docela pozabila na zapoved ljubezni, ki je po Kristusovih besedah največja med vsemi zapovedmi in mora biti tako močna, da ne trpi nobene krivice.

In kako je danes? Bodimo možje in poglejmo resnici odkrito v obraz! Veliko besed je izgovorjenih med nami o krščanstvu in mnogi se s ponosom trkajo na svoja zavedna »krščanska« prsa. Marsikdo se ponaša z veliko »katoliško« firmo. Toda na žalost sredi tega

Volivni proglas vlade

Že dolgo časa pričakovani volivni proglas, ki je bil napovedan kot osnovna baza za predstojajoče volitve v narodno skupščino, je vlada proglasila v torek, dne 26. februarja. Isti dan zvečer je proglas objavil po radiu kmetijski minister D. Jankovič. Proglas bo v teku prihodnjih dni plakatiran po vsej državi.

Proglas pravi, da sta narodno edinstvo in državna celota, zavarovani s sedanjim ustavnim redom, nedotakljivo načelo notranje drž. ureditve, ki dviga jugoslovansko nacijo na višino solidarne celote. Na tej temeljni osnovi izraža vlada v proglasu iskreno in globoko priznanje bivšim političnim strankam za vsa koristna prizadevanja in za vse njihove zgodovinske zasluge, in ugotavlja, da sodobno narodno življenje in njegova bodočnost zahtevata od mas širših pokretov in večjega poleta. Zato pa po mnenju vlade razdejane in pokrajinsko razdeljene nekdanje politične stranke ne morejo več zagotoviti zdravega in naprednega javnega življenja.

O državni vladni kandidatni listi, katere nosilec bo g. Bogoljub Jevtič, pravi proglas, da bodo vsi kandidati na tej listi odločni nasprotniki vseh separatističnih, federalističnih in prevratnih teženj.

Za ozdravitev gospodarskega življenja, kateremu bo posvetila vlada glasom proglasa vso pozornost, napoveduje proglas važnejše ukrepe kot: znižanje zemljiškega davka za 20%, znižanje davkov, znižanje taks, znižanje železniških tarif, koncentracija državnih in poldržavnih velikih denarnih ustanov za boljše razdelitev kreditov in za pospešitev obtoka kapitalov, znižanje obrestne mere pri državnih in zasebnih bankah, odlog plačil in znižanje obrestne mere pri kmetijskih dolgovih, ena milijarda dinarjev zagotovljenega kredita za velika javna dela, za gradnjo cest in izgradnjo železnic.

Končno govori proglas še o zadružništvu, kateremu hoče vlada zagotoviti popoln razvoj, ki pa mora ostati politično, versko in plemensko nevtralen. Vlada obljublja tudi, da bo gospodarsko in delavsko zakonodajo korenito popravila, kar je po našem mnenju edinega mogoče, če se da obstoječim delavskim strokovnim organizacijam večji vpliv na socialno zakonodajo, kar bo lahko mogoče, ker že v proglasu pravi vlada, da morata biti pravni red in zakonitost popolnoma zasigurana.

V proglasu vabi vlada vse državljane, da 5. maja oddajo svoj glas za državno listo z nosilcem g. Jevtičem na čelu.

Sanacija pok. zav. bratovskih skladnic

V ministristvu za gozdove in rudnike se je vršila 21. do 22. t. m. pod predsedstvom g. min. za gozdove in rudnike dr. Svetislava Popoviča, predstavnikov ministristva za soc. politiko, delodajalskih in delojemalskih delegatov glavnih bratovskih skladnic Beograda, Zagreba, Ljubljane, Sarajeva in Splita važna anketa, kako dobiti rezerve za pasivne bratovske skladnice. Večina predstavnikov je osvojila predlog ljubljanske bratovske skladnice, katere je predlagala, da se poleg posebnih fondov za sanacijo pok. zavarovanja pri posameznih brat. skladnicah osnuje tudi skupen sanacijski fond za celo državo, v katerega bi stekale davščine prodanih in uvoženih rudarskih proizvodov. G.

minister je ob zaključku te važne ankete obljubil, da se bodo z vso strogostjo podvzele mere, ki so potrebne, da se pokojninsko zavarovanje naših bratovskih skladnic sanira in postavi na realno podlago.

Iz tega je razvidno, da bomo končno le prišli do realizacije naših predlogov. Sicer je zato že zadnji čas, kajti ne, da je pasivna samo naša glavna bratovska skladnica, so temu precej blizu tudi druge, predvsem splitska. Sploh je treba, da se postavi pokojninsko zavarovanje naših rudarjev in kovinarjev na realno podlago, da ne bodo živeli v večni negotovosti, ali bodo prejeli še za prihodnji mesec bomo pokojnino.

katoličanstva najdemo le malo pravega klene-ga zrnja. Kar ga je, ga dobimo le med preprostim ljudstvom, pri malem človeku. Med ljudmi iz družbe je katoliško ime večinoma le reklama.

Če gledamo na položaj n. pr. z delavskega stališča, torej s strani, ki najbolj občuti težo današnjega družabnega reda, vidimo mnogo-krat prav žalostne primere. Vidimo ljudi, podjetnike, ki sicer s ponosom nosijo katoliško ime, pa se na žalost prav nič ne razlikujejo od svojih tovarišev-kapitalistov bodisi Judov ali svobodomiselnih ali kakršnihkoli. S svojim ravnanjem prav tako izjemajo delavce, jim odtrgujejo zaslužek in jih mečejo na cesto kakor drugi kapitalisti. Kakor da bi za nje ne veljala božja zapoved!

Današnji čas zahteva praktičnega katoličanstva. Prav zato, ker se katoličani tega doslej nismo zadosti zavedali, se ne smemo čuditi, da se delavstvo že v masah odtušuje Bogu in Cerkvi. Skrajni čas je, da besede spreme-

nimo v dejstvo, ker le v tem bo rešitev človeštva. Kaj nam pomagajo govori, katoliška društva, obiskovanje cerkve, molitev, če pa glavnega nimamo — ljubezni do bližnjega.

Ljubezen je tisti temelj, na katerem bo morala biti zgrajena človeška družba. Mnogi delavstva gredo danes prihodnosti nasproti. Vedo, da je današnja stavba družabnega reda omajana do temeljev in da bo treba zgraditi nekaj povsem novega, trdnega in pravičnega. Vprašanje pa je, ali bo ta stavba zgrajena brez Boga ali z Bogom, brez ljubezni ali z ljubeznijo. Na krščanstvu samem leži velika odgovornost za to. Ljubezen mora vse prepojit, ne samo malega človeka ampak tudi človeka iz »družbe«, ki doslej misli, da zanj zadostuje samo birma.

Katoličani stojimo pred odločitvijo: če bomo sejali ljubezen, bomo želi ljubezen, če je ne bomo sejali, bomo želi sovraštvo, in povem, da bodo dnevi, ko se bo to maščevalo, strašni.

VINIČARJI

Mimo nevarnosti. Z ozirom na naš protest, da se sedanja »Uredba o viničarskem redu« ne sme poslabšati, še manj pa ukiniti, so zagovorniki tega zadnji čas povsod na umiku. Hite se opravičevati, da niso tako hudo mislili in celo poudarjajo, da sedanji viničarski red mora ostati. Nekateri pa svetujejo celo anketo viničarjev in vinogradnikov, da bi se uredila še ostala sporna vprašanja. Mi, predvsem organizirani viničarji, se sicer s tem zadovoljujemo, verjamemo pa samo toliko, kolikor vidimo. Ne bomo nehali čuvati naših pravic. Zavedamo se v polni meri, da samo v močni strokovni organizaciji moremo z uspehom kljubovati vsem nasprotovanjem.

Vsem v vednost. S sklepom načelstva »Jug. strokovne zveze v Ljubljani z dne 12. febr. 1935 je postavljen tov. P. Rozman kot strokovni tajnik s tem ekspozičuri JSZ v Maribor. Dne 1. marca ima nastopiti to službo. Da se ne bi naši nasprotniki te premestitve tov. Rozmana prezgodaj razveselili in da ne bi bilo zbeganoosti v naših vrstah obveščamo, da je v Mariboru že več let manjkalo strokovnega tajnika kršč. soc. delavske organizacije. Ves bližnji in daljni okoliš Maribora pa je izrecno viničarski. Zato mora strokovni tajnik na tem mestu biti več tudi v viničarskem vprašanju. Načelstvo zveze v Ljutomeru bo odslej vodilo bolj gospodarsko plat organizacije, višja strokovna politika pa bo vodena sedaj iz Maribora, kjer je zato tudi mnogo primernejše mesto. Tov. Rozman Peter bo torej s tem ostal tudi v bodoče v naši viničarski organizaciji in jo bo vodil od borbe do uspehov kakor dosedaj. — Načelstvo zveze.

Številnim mojim tovarišem viničarjem, ki se pismeno bodisi osebno vsak čas obračajo do mene, sporočam, da je odslej moj naslov: Maribor, Delavska zbornica, 1. nadst. Kdor pa želi osebnih stikov, me more dobiti od 9—12 in od 14—18 istotam v pisarni Jugosl. strok. zveze. Rozman Peter.

Kovinarji

Jesenice, 26. februarja.

VSEMU ČLANSTVU!

Na podlagi sklepa Upravnega odbora skupine se vrši 8. redni letni občni zbor Skupine kovinarjev JSZ Jesenice v nedeljo, dne 3. marca, ob pol 10 dopoldne, v dvorani Krekovega doma z naslednjim dnevnim redom: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. Poročilo odbora: a) podpredsednika, b) tajnika, c) blagajnika, d) predsednika; 3. Poročilo nadzorstva in preglednikov; 4. Poročilo delegata Jug. strok. zveze; 5. Volitev novega odbora; 6. Predlogi in razno.

Upravni odbor pričakuje, da se bo članstvo kakor vse leto, tako tudi ob priliki občnega zbora svoje organizacije, zavedalo svojih dolžnosti in se občnega zbora polnoštevilno in točno udeležilo. — Odbor.

Krajevna bratovska skladnica na Jesenicah razglašča: Ker je vozna razdalja do Dobrave, odkar je most KID čez Savo za vozni promet zaprt, znatno povečana, se sporazumno s skladničnimi zdravniki odreja nova porazdelitev rajonov za skladnične zdravnike in sicer:

G. dr. Kogoj kličejo v slučaju potrebe na dom k svojim družinskim članom vsi oni zavarovani člani, ki stanujejo v občini Dovje ter v občini Jesenice vsi oni, ki stanujejo desno od potoka »Ukovec« v severozapadno smeri, nadalje vsi oni, ki stanujejo Pod Mežakljo in na Dobravi.

To in ono

Prevalje. Dne 25. febr. t. l. sta stopila pred oltar, praznujoč srebrno poroko ob 25-letnici zakona, naš obratovodja g. J. Enci ter njegova soproga. Delavstvo papirnice ob tej priliki g. obratovodji najiskrenejšo čestita s prirsčno željo, da bi dočakal med nami tudi zlati jubilej. — Istega dne se je poročil tudi sin g. jubilanta Hubert Enci z gospodično Matildo Hribnik. Obilo sreče!

Limbuš. Na banovinski trsnici v Pekrah se je vršilo poučno predavanje o pravilni obdelavi vinogradov. Udeležili smo se ga tudi nekateri organizirani viničarji. V prihodnje, ko bo spet tako predavanje, naravnost pozivamo vse članke, zlasti pa viničarsko mladino, da se ga udeleži, ker s pravilnim znanjem našega poklicnega dela moremo koristiti celokupni naši stvari. — Odbor skupine.

Ljutomer. Na viničarski komisiji med tov. Stajnko Josipom in g. Fijan Francem ni prišlo do nobenega sporazuma, ter je sporno zadevo prevzel v nadaljnje reševanje dr. Stajnko, odvetnik in Ljutomeru.

Jezik si je pregriznil do krvavega, tako je besedil in tolkel viničarske zakonite pravice, neki Ljutomerski vinogradnik, ko je prišel k njemu posredovat zastopnik organizacije viničarjev. Ta vinogradnik je celo v višji državni službi (!!!).

Ivanjkovci. Tu je na viničarski komisiji prišlo do razsodbe, da mora velevinogradnik g. Pongrac Gvido plačati viničarju tov. Krampač Jožetu 1399 Din. Viničarja je zastopal tov. Tomažič.

Maribor. Viničarska komisija v Košakih je razsodila, da mora vinogradnik g. Glaser Julij iz Meljskega hriba plačati viničarju tov. Zorko Jakobu 2855 Din. Viničarja je zastopal tovariš Rozman.

Maribor. Redni občni zbor skupine viničarjev se vrši v nedeljo, 17. marca ob pol 9 v pritični sobi Delavske zbornice. Dnevni red: Poročilo odbora; poročilo strok. tajnika; volitev odbora in nadzorstva; slučajnosti. Pridite sigurno in točno vsi člani, pripeljite seboj vse neorganizirane.

Posmrtninski sklad. Umrli je član framske skupine tov. Šlegl Matija, katerega svojem gre sedaj izplačati tisoč Din posmrtnine. Pobiral se bo 43. slučaj. — Svojem naše tovariško sožalje! — Načelstvo.

G. dr. Čeha kličejo v slučaju potrebe na dom k svojim družinskim članom vsi oni zavarovani člani, ki imajo svoje bivališče v občinah Koroška Bela in Breznica, nadalje oni, ki stanujejo v občini Jesenice levo od potoka Ukovec. Vse ostale določbe, ki se nanašajo na ordinacije, ostanejo neizpremenjene, kakor so bile objavljene s razglasom 24. avg. 1933, to je:

G. dr. Schwab ordinira za člane v bolnici od 8—10 dopoldne, v slučaju potrebe pa tudi na domu bolnika.

G. dr. Kogoj ordinira za družinske člane (brez ozira na njihovo bivališče) v svoji ordinaciji na Jesenicah, in sicer od 8—11 dopoldne.

G. dr. Čeh ordinira za družinske člane (brez ozira na njihovo bivališče) v bolnici od 2—4 popoldne.

Ob nedeljah in praznikih ordinirajo skladnični zdravniki kakor zgoraj določeno, toda samo v res nujnih slučajih obolenja.

Vse zgornje določbe veljajo v polnem obsegu tudi za nameščence in njihove družinske člane.

Nova porazdelitev rajonov stopi v veljavo v ponedeljek, dne 25. februarja 1935.

Rudarji

Zagorje ob Savi. V nedeljo smo imeli pri nas zelo lep občni zbor skupine JSZ. Navzočih je bilo veliko število članov, nekaj je pa žalibog bilo tudi zadržanih vsled različnih opravkov. V zadnjih letih naša skupina lepo napreduje kljub težočam, ki jih doživljajo rudarji od strani delodajalcev. Vodil je občni zbor tov. Vinko Ustar, ki je vodil skupino namesto težko ponesrečenega tov. Flereta, kateri pa hvala Bogu počasi okrevaja. Poročila odbornikov so bila točna in je izvenela iz njih vsa potrebna skrb za skupino in člane, kar je bil dokaz, da so se odborniki v polni meri zavedali svojih dolžnosti in z veliko ljubeznijo spremljali in vodili gibanje skupine. Vsa čast takim odbornikom, ki se žrtvujejo v tako težkem položaju za splošen dobrobit rudarjev in še prav posebno v krajih, kjer smatra marksizem vse delavstvo za svoj monopol. Le tako naprej! Delo, ki je spremljano s trudom in žrtvami, ne more biti prej ali slej brez sadov. V novi

odbor so izbrali zopet same fante in može, ki so že vnaprej pripravljeni na težkoče in samo delo. To so: Fleret Franc, Ustar Vinko, Drnovšek Hinko, Prašnikar Ignac, Jerman Tomaž, Šuštar Franc; preglednika pa: Mrgole Jože, Nolim Ivan, in organizacijski zaupniki: Pavlič Jože, Učakar Ivan, Kovač Davorin in Vozel Ivan. — Ob tej priliki nas je obiskal predsednik JSZ in nam dalje časa govoril o nujni potrebi strokovne organizacije, poudaril načelno prednost in veliko nalogo krščanske strokovne organizacije pred marksistično in nam tudi obrazložil stališče JSZ napram enotni delavski fronti, v katero smo predvsem poklicani krščanski socialisti, seveda le na zdravi podlagi, katera more biti edina osnovna podlaga za res uspešno delo. — Delj časa že boleha pri nas tov. Flisek Viktor in je priklenjen na bolniško posteljo. Želimo mu skorajšnjega okrevanja.

Lesno delavstvo

Rimske Toplice. Kakor po drugih podjetjih, tako se tudi pri nas uvajajo v podjetju razne novosti, red, strogost in disciplina. S prihodom novega uradnika, kateri je prišel lansko jesen, so se pri nas razmere delavstva bistveno izpremenile. Plača je zopet redno vsakega 3. in 15. v mesecu, razlika se redno sproti plačuje in vsi zaostanki iz preteklega leta. Obratovodja je razbremenjen, ker misli: uradnik s svojo večletno prakso mu pomaga pri delu; in včasih vidi kaj napačnega, pa smo se že navadili. Navaditi se bomo morali tudi na to, da med delom ne bomo pili vode, ki je izven tovarne. To je izguba časa, zato naredi pri vsakem stroju črpalko; pametna misel za obe strani. Med odmorom je pa v bodoče zopet dovoljeno, da pri stroju sedeš na parno napeljavno in čakaj na delo. Nadalje je v kovačnici prepovedano kaditi zaradi požara. To so novosti, za katere se imamo zahvaliti našemu g. uradniku, ki nam gre tako na roko. Blagovolili bi ga še prosili, da si kupi knjigo o lepem vedenju; bo sicer to žrtve, če ta gospod v delavce kaslja in se ob njih briše roke. Veliki neredi gredo čez naše rame, katere bomo samo v skupni borbi spravili s sveta.

Nazarje. V soboto, 23. t. m., zvečer je bil v obratnih prostorih tuk. podjetja članski sestanek skupine lesnega delavstva. Na sestanku je govoril tudi zastopnik centrale tov. Rozman, ki nam je razložil pomen in koristi strokovne organizacije in nam dal novih smernic za bodoče delo. Vse do kraja je z zanimanjem sledilo njegovemu govoru. Kljub slabemu vremenu in veliki povodnji, vsled katere so bili mnogi zadržani, je bil sestanek še precej zadovoljivo obiskan. Sestanka se je udeležilo tudi precej nečlanov. Opazilo se je pa tudi, da se nekateri, komaj par minut oddaljeni, sestanka ne vem iz kakšnega vzroka niso udeležili. Če mislijo, da jim tega ni treba, so se zelo urezali. Ker čisto sigurno bo prej ali slej tudi za nje kakor za vse druge prišel čas, ko bomo v resnici potrebovali pomoči. Odhod pa je najiščemo, če ne od svoje strokovne organizacije. Prav je povedal tov. Rozman, ko je dejal: »Čujte, in bodite pripravljeni.« Pripravljeni je treba da smo, pripravljeni tako, da nas tudi najhujši sunek ne preseneti in ne podre. Če pa hočemo, da bo naša trdnjava močna, je treba da nas je veliko, ker poedinci nikjer nič ne opravijo in ne dosežejo. Zato pa vsi do zadnjega v organizaciji, njej smemo popolnoma zaupati. — Ker se v tem letu namerava zidati tukaj tudi nov društven dom, je prišlo tudi to na vrsto. Delavstvo z denarnimi prispevki ne more veliko pomagati, pomagamo pa lahko z delom in s tem da pokažemo dobro voljo. O tem, da je društven dom tukaj potreben, ni dvoma, potreben predvsem za mladino.

BREZPOSELNOST V FRANCJI

Število registriranih brezposelnih je doseglo v Franciji začetkom februarja rekordno višino 479.000 to je 146 tisoč ali 44 odstotkov več ko lani ter 59.800 več ko decembra. Važno pa je, da se je število dvigalo v vsej drugi lanski polovici leta. Ker Francija ni uvedla brezposelnega zavarovanja, je težko ugotoviti resnično število, splošne cenitve pa se gibljejo med 900 tisoč in 1.400.000. Zelo je naraslo tudi število le delno zaposlenih, po mnenju delovnega ministra zadeva že 48 odstotkov vsega delavstva, 200 tisoč pa je tedensko zaposlenih le po štiri dni, ako upoštevamo le podjetja z nad 100 delavci in bi bilo približno število tako zaposlenih ceniti celotno na pol milijona.

Naše nove postojanke

Okonina v Sav. dolini. Razmere, v katerih živimo, so nas prisilile, da stopamo v vrste organiziranega delavstva. Sicer to ni lepo, da prihajamo tako pozno, toda kdor pozna naše razmere, bo razumel, da pri nas zmisel in razumevanje za strokovno organizacijo ni naša potrebnih tal. V zadnjem času so nekateri naši tovariši prejeli »Delavsko Pravico«, iz katere so videli, da je tam, kjer so delavci organizirani, vendarle nekoliko boljše. Ojunačili smo se in organizirali. Zato smo raznešeni po vsej gornji Savinjski dolini zelo lepo obiskani. Na sestanku je govoril tov. Rozman iz Ljubljane. V svojem govoru nam je razložil pomen in naloge del. strok. organizacije. Zakon o zaščiti delavcev sicer daje delavstvu pravico združevanja v obrambo svojih pravic, vendar je treba uveljaviti kar je mogoče samo na ta način, da se delavstvo organizira. Izkoriščanje nas ubogih žagarjev je doseglo višek. Delamo od 4 zjutraj do 21, včasih do 23 zvečer in to za plačo pri svoji hrani 15 največ do 20 Din dnevno, pri gospodarstvu hrani pa po 10 Din dnevno. Kdor ve, kaj se pravi cel dan premetavati težke in mokre hlode, bo razumel, da je to nemogoče še nadalje vzdržati. Razumemo, da je lesna industrija v krizi, toda, da bi bila tako na koncu in bi jo reševalo samo naše zastojkarsko delo, ne moremo verjeti. Dobro namreč vemo, da cene lesa niso tako nizke, da bi se nam za težko in naporno delo ne moglo dati poštenega zaslužka. To izkoriščanje je nas, kakor naše družine, izžepalo do skrajnosti. Pa tudi na druge načine se nam krati naše pravice. Veliko je delodajalcev, ki svojega delavca enostavno ne prijavijo bolniški blagajni. Ako to delavec zahteva, pa se mu delo odpove. Po naši lastni krivdi smo postali popolnoma brezpravna raja. Dovolj je tega! Tudi mi smo ljudje in ne živina. Nočemo ničesar drugega kot pošten zaslužek in da se bo spoštovala naša del. soc. zakonodaja. Tega nam seveda pristojevoljno ne bo nihče dal. Zato smo se organizirali, da se bomo skupno borili za naše pravice. Vsi, ki še niste stopili v naše vrste, to čimprej storite! Nobenega izbegavanja in oklevanja. V strokovni organizaciji, v slogi in skupnosti, je naša moč in rešitev!

Nameščenci

Ako si z organizacijo zadovoljen povej to vsem, ako nisi, povej to samo odboru, ki bo tvojo pritožbo upošteval in se prizadeval, da stvar uredi.

Celje. V petek, dne 22. t. m., so se zbrali v precej lepem številu celjski nameščenci k sestanku, ki se je vršil v prostorih celjskega okrožja JSZ. Sestanek je otvoril in vodil tov. Hočevar. Poudarjal je potrebo po bolj smotrenem in intenzivnem delu v vrstah nameščenec. Nato je poročal tov. Rozman o delu zveze in nalogah, ki jih imajo nameščenci do strok. organizacije in nameščenke zakonodaje. Po strokovnem poročilu je sledila živahna debata, katere sklep je bil, da se skliče za petek, dne 8. marca ponoven sestanek, kjer se bo vse potrebno pripravilo za ustanovni občni zbor naše nameščenke organizacije. S tem, ko bomo dali temelje naši nam. organizaciji v Celju, bo organizacija mogla tudi bolje uspevati. Zadnji čas je, da tudi nameščenci strnemo svoje vrste in gremo s podvojenimi silami na delo. Razmere nas silijo, da stojimo budno na straži za naše nameščenke interese. Vse celjske tovariše pa vabimo, da se nam pri tem delu pridružijo.

Ljubljana. V ponedeljek, dne 4. marca ob 20 se bo vršil v prostorih JSZ za naše člane diskusijski večer. Vse člane vabimo, da se tega večera udeležijo.

„Tašengeld“

Iz nekega lista posnemamo sledečo prigodbo: Pri neki tvrdki je bilo izpraznjeno mesto pisarniške moči. Delodajalec je bil pripravljen plačati mesečno 800 Din, a našla se je nameščenka, ki se je ponudila za mesečnih 300 Din. Na vprašanje, kako more živeti s tako plačo, je odgovorila, da ima torej 300 Din za svoj »tašengeld«, kajti starši so že toliko denarno podkovani, da ji skrbijo za hrano in obleko. Taki slučajni rušijo nameščencem

Naše delavstvo in boj proti Bat'i

Belgrajsko časopisje je poročalo, da se je 10. t. m. vršilo v Belgradu veliko javno zborovanje čevljarjskih podjetnikov proti privilegijem, ki jih v naši državi uživa Bafa. Zborovanja se je udeležila tudi ostala javnost, ki je burno protestirala posebno proti temu, da se vedno bolj uporablja gumijasta obutev, ki ni samo škodljiva za zdravje, marveč je tudi v škodo našega kmeta živimorejca. Sprejete so bile daljše resolucije, v katerih se zahteva od kr. vlade, da se naj izvrši kontingentiranje produkcije vseh vrst obutve, dalje prepove ustanavljanje in razširjanje že obstoječih usnjarskih in čevljarjskih industr. podjetij vsaj za dobo 5 let, prepove izdelovanje gumijaste obutve itd.

Prav in lepo je, da se naša javnost bori za obstoj in napredek naše čevljarjske in usnjarske obrti. Vendar pa pri tem delu zelo pogrešamo opore važnih javnih faktorjev — to je časopisja. To več ali manj na to molči ali prinese take stvari le kronistično. Vsi se dobro zavedamo, da je časopisje tu radi naroda in ne

narod radi njih, zato bi bilo pričakovati, da kmeta kot delavca in obrtnika naš tisk v tem boju podpre. Razen par izjem pa še daleč ni tako. Ravno obratno, ugotoviti moramo, da skoraj vse naše časopisje brez izjeme pomaga s časopisno reklamo širiti Bafine izdelke. Trdimo — sicer smo pred časom to že ugotovili —, da je naše časopisje več krivo, da se proti Bafi ničesar ne opravi, kot Bafa sam. Na drugi strani pa opazamo, da se naša industrija kot obrtnik ne bori proti Bafi iz ljubezni do zaslužka našega delavstva, marveč zato, da bi od tega sama kovala svoj dobiček. To nam dokazujejo nešteti slučaji, ko naše čevljarjsko delavstvo, v kolikor je še zaposleno, dela skoraj zastoj.

Ako gledamo to vprašanje iz narodno-gospodarskih vidikov je že treba vsem izprašati vest in se potem vsestransko poboljšati. Če na eni strani odpravljamo krivice, s tem še nimamo pravice, da krivice, ki jih sami delamo, ostanejo.

Znižanje železniške tarife

Končno je železniška uprava le uvidela, da zadnje povišanje železniških tarif pri potniškem prometu ne prinaša večjih dohodkov, marveč ravno obratno: dohodki so bili vedno manjši. Vsled tega je tarifni odbor sklenil, da zniža na vseh progah in razredih potniško tarifo. To znižanje stopi v veljavo s 1. marcem 1935. Vozne cene pri potniškem prometu bodo nižje za 28%. Poleg tega se bo znižala tudi tarifa za brzovozno blago.

Pri osebnih vlakih vozovi I. in II. razreda odpadejo. Da se pospeši tujski promet, se uvedejo za letovišča, zdravilišča in kopališča posebne tarife. Vsak potnik, ki ostane v kraju (letovišču, zdravilišču itd.) najmanj 10 dni, ima

pravico do brezplačnega povratka. Ta ugodnost bo veljala za celo leto. Znižati se nameravajo tudi delavske mesečne in tedenske karte. Gotovo je, da bodo ti ukrepi naši železniški upravi v veliko korist. Ne gre, da bi se na eni strani zvišalo železn. tarife ko so na drugi strani padli dohodki širokih plasti naroda pod minimum.

Rudarsko delavstvo, kakor tudi železniško uslužbenstvo se pa ob tem ukrepu resno boji, da ne bi del tega znižanja šel na njihov račun. To se v nobenem slučaju ne sme zgoditi, ker je rudarsko delavstvo, kakor tudi železničarji, plačano za svoje delo že itak pod eksistenčni minimum.

Naše narodno gospodarstvo v januarju 1935

(Po statistiki OUZD v Ljubljani.)

Napredovanje tekstilne industrije je zopet nekoliko oslabele. Letni diferencial tekstilnih delavcev je znašal:

1934 junij	+ 2.725
julij	+ 2.546
avgust	+ 2.248
september	+ 2.253
oktober	+ 1.979
november	+ 1.755
december	+ 1.433
1935 januar	+ 1.101

V nekaj mesecih se bo napredovanje tekstilne industrije ustavilo. Problem tekstilne industrije, o katerem se je že toliko govorilo, stopa v kritično fazo. Gozdno žagarska industrija, katere je izkazovala v decembru 1934 letni prirast +788, beleži v januarju letni prirast samo še +267. Pomembnejše nazadovanje izkazujejo samo javna dela (gradnja železnic, cest in vodnih zgradb) z letnim padcem od -764 oseb, kar je posebno veliko, ako pomislimo, da je znašal letni padec v decembru samo -222 oseb.

V sezijskem pogledu, to je napram decembru 1934, so do malega vse industrije pazovale. Samo dve industriji izkazujejo neznatno in brezpomembno zboljšanje: hišna služinčad +21 oseb in rudarstvo +5 oseb.

Naš delavski tisk

je vse, kar imamo na razpolago v boju proti tisku, ki piše v prilog kapitalizmu. Ta delavski tisk pa bo odločen v tem boju le tedaj, kadar bo nanj naročen vsak delavec. — Tovariši, člani in zaupniki: Na delo za pridobivanje novih članov! — Jačajmo in širimo naš neodvisen delavski tisk!

**Agitirajte za »Delavsko Pravico«!
Pridobivajte ji novih naročnikov!**

10-letnica „Rune“ v Trziču

V nedeljo, 17. t. m., se je vršila v Trziču slavnost desetletnega obstoja usnjarske zadruge »Rune«. Ob desetih dopoldne se je izpred poslopja »Rune« začel pomikati z godbo na čelu sprednjim zadržarjem in gostov v cerkev. V cerkvi je imel govor č. g. svetnik Matija Škrbec, sedaj župnik v Kranju, ki je v lepih besedah govoril o pomenu današnje proslave. Po pridigi je bila slovesna sv. maša, ki jo je ob asistenci služil g. svetnik Škrbec.

Po sv. maši so se zbrali delavci in gostje v starem društvenem domu, kjer je bilo skupno kosilo. Ob 1 se je pričel občni zbor zadruge. Iz poročil in bilance je razvidno, da je zadruška dobro gospodarila. Računski zaključek in poročila so bila soglasno odobrena. Soglasno je bilo izvoljeno novo načelstvo in nadzorstvo.

G. župnik Vovk je kot upravitelj »Doma« pozdravil vse navzoče. Navzoče delavce-člane in goste je pozdravil predsednik zadruge tovariš Majeršič. V imenu Jugoslov. strokovne zveze je izročil zadruzi pozdrav in častitko tov. Jože Gostinčar, v imenu Želbljarske zadruge g. ravnatelj Gašperšič in v imenu Zadrugne zveze g. Anton Kralj. Nato je imel daljši govor g. svetnik Škrbec o bodočem razvoju zadružništva in to posebno denarnega. Končno je predsednik Majeršič z željo po vzajemnem delu zaključil lepo uspešno občno zbor.

Tako se je obhajala desetletnica obstoja usnjarske zadruge »Rune«, ki je v resnici delavska zadruga in se trudi zboljšati na praktičen način delavski gospodarski položaj. Bog daj srečo! — Gostinčar.

Mariborska ekspozitura

Maribor. Tukajšnja ekspozitura JSZ sporoča vsemu članstvu v njenem področju, da je pri omejenih ekspozituri nastavljen za strokov. tajnika P. Rozman, dosedanjí tajnik Zveze viničarjev.

Uradne ure pri ekspozituri bodo od 1. marca naprej vsak dan ob delavskih od 9 do 12 in od 13 do 18, ob nedeljah in praznikih pa od 9 do pol 12 dopoldne.

K navedenemu obvestilu pripominjamo, da smo dobili v osebi Petra Rozmana starega borca zatiranih slojev, ki se je z vso požrtvovalnostjo boril za viničarske pravice. Prepričani smo, da bo s svojo strokovno sposobnostjo in njegovo delavnostjo mnogo kristil tudi industr. delavstvu.

Vse krščansko misleče delavstvo pozivljamo, da se zaveda svoje dolžnosti in čim prej pristopi v vrste organiziranega delavstva, da tako ojačimo borbeno moč naše ekspoziture in tako cele JSZ.

Celjsko okrožje

Celje. Preteklo nedeljo je imela naša skupina ob lepi udeležbi članstva in somišljenikov svoj redni občni zbor. Iz poročil tovarišev odborikov smo razvideli delavnost skupine v preteklem letu. Sestanki so se vršili mesečno, prav tako tudi seje. Bilo pa je tudi dosti razgovorov skoraj vsak večer, posebno pa ob nedeljah. Dopisovanje s centralo kakor tudi s sosednjimi skupinami, katere so naši odboriki dostikrat obiskali, je bilo živahno. Večkrat smo imeli tudi seje s sorodno delavsko organizacijo, kjer so se reševali razni soc. problemi. — Igralci skupine so vpriporili tudi nekaj oderskih del, predvsem pa je bila uspešna proslava 40 letnice kršč. soc. gibanja. — Tekom leta je pristopilo mnogo novih članov, tudi število naročnikov Delavske pravice se je znatno razširilo. — Izvoljen je bil povečini stari odbor: Krajnc, predsednik, Jurač, podpredsednik, Ladstätter, tajnik, Fabjančič, blagajnik, Debeljak, gospodar ter pet odborikov, med katerimi so tri nove moči. — Pravkar bo skupina skušala osnovati Mladinsko zvezo, potem večerne sestanke razen onih, ki se vršijo še naprej vsako zadnjo nedeljo. — S korajžo bo šel odbor na delo, članstvo pa naj bo z njim tesno združeno, da bomo tako enota, krepka vrsta borcev za Pravico.

Mednarodna cena paličnemu železu za države, za katere to dovoljuje mednarodni železni kartel, je Din 0.90 do 0.95 prosto namembna luka. Francozi računajo pri izvozu za valjano žico malo nad 1 Din, naloženo na ladjo, za žičnike za temeljno ceno 1.30; v Franciji sami pa se plačuje žica po približno 3 Din in žičniki po približno 6 Din za 1 kg.

Neposredni davki in delavstvo

III. Banovinski bednostni fond.

1) Analiza dohodkov.

V banovinski bednostni fond Dravske banovine plačujejo vsi delavci in nameščenci, ki so podvrženi socialnemu zavarovanju, 0.50% kosmatega zaslužka, službodavci teh delavcev pa 1% kosmatega zaslužka. Delavci so prispevka oproščeni, če plačujejo 104 Din letnega uslužbenškega davka.

V Dravski banovini pridejo pod ta davek:

a) Zavarovanci OUZD in njih poslodavci (po stanju 3. maja 1934).

10. r.	7037 Letni zaslužek	70 milj. Din
11. r.	4489 Letni zaslužek	53 milj. Din
12. r.	7028 Letni zaslužek	110 milj. Din
	18554	233 milj. Din

b) Zavarovanci Trgovskega bolniškega podpornega društva in njih poslodavci.

10. r.	559 Letni zaslužek	6 milj. Din
11. r.	434 Letni zaslužek	5 milj. Din
12. r.	3404 Letni zaslužek	65 milj. Din
	4397	76 milj. Din

c) Glavne bratovske skladišnice in njih poslodavci

I. 509

II. 6036

6545 — zaslužek 80 milj. Din (aproksimativno).

To bi dalo naslednji kalkuliran donos bednostnega fonda:

Skupina a) 4.16

Skupina b) 1.14

Skupina c) 1.20

6.50

Trboveljski rudniki so plačali v 11 mesecih za bed-

nostni fond Din 679.346.30, v celem letu 1934 cca 750.000 Din.

2) Budžet bednostnega fonda za l. 1934-35.

Dohodki: 5,05 milj. Din.

Izdatki: Za mezde in živila pri izvrševanju javnih del 2,55 milj. Din
Za elementarne nezgode 0,50 milj. Din
Za prehrano onemoglih in brezposelnih 0,90 milj. Din
Podpore javnim kuhinjam in humanitar. ustanovam 0,45 milj. Din
Višje kvalificirani brezposelni 0,65 milj. Din
5,05 milj. Din

Pozicije razven zadnje znašajo 4,4 milj. Od tega se je razdelilo 3,22 milj. na poedine sreze takole (v tisočih):

Brežice 98,7, Celje srez 146,6, Celje mesto 36,8, Črnomelj 47,6, Dolnja Lendava 60, Gornji grad 68,5, Kamnik 78,7, Konjice 68,1, Kočevje 125,1, Krško 53,2, Laško 133,4, Litija 269,4, Ljubljana srez 218,5, Ljubljana mesto 108, Ljutomer 275, Logatec 91,1, Maribor desni breg 97,9, Maribor levi breg 137,3, Maribor mesto 108,5, Metlika 56, Murska Sobota 81,5, Novo mesto 171, Prevalje 68,9, Ptuj srez 117,1, Ptuj mesto 17,5, Radovljica 99,2, Slovenji gradec 66,9, Šmarje pri Jelšah 92,3, Škofja Loka 91,6.

Po razpredelnici je šlo v sreze, v katerih je delavstvo Trboveljske premogokopne družbe (Laško-Litija) 402.000 Din.

Verjetno je, da se je razdelilo 1,2 milj. Din, za katerega nimamo razpredelnice, vendarle v večji meri v industrijske kraje, — vendar tozadevnih podatkov nimamo.

Nekaj o nazarski mladini

Nazarje, 16. febr. 1935.

Na tem mestu mislimo delavsko mladino, prizanašanja vredna pa tudi kmetska ni.

Najprvo te vprašamo, mladina: kje in kako se uveljavljaš? Ali v strokovnih organizacijah, ali v zadružništvu, ali v športu, ali v dramatikah, ali v cerkvenih organizacijah, ali mogoče v čitanju? Na vsa ta vprašanja nam moreš odgovoriti samo z — ne.

Ko bi vsaj za eno navedenih imela smisel. Če se že toliko govori in so tako daleč znane Nazarje po svoji veliki lesni industriji in njenem napredku, zakaj bi se ne smelo govoriti in slišati tudi o kulturnem napredku. Ko bomo razne mladinske liste, nas je kar sram, ko vidimo kako se tišči mladina v ospredje in kaže svoje zmožnosti. Kako pa pri nas?

Če pogledamo lamsko statistiko, je povprečna starost tuk. delavstva malo nad 30 let, čeprav je vmes precej starčkov. — Če pa pogledamo ljudi, ki se res udeležujejo pri raznih ustanovah, bodisi v zadružništvu ali kjerkoli, pa najdemo povprečno starost nad 40 let.

Vzrok temu pa je neizobrazba mladine. — K izobrazbi mladine je mnogo virov, toda glavni pa je dobra knjiga in časopis. Ne mislimo raznih romanov, četudi pravijo, da so dobri, ampak strokovno čtivo.

Četudi ni zaenkrat tu nobene javne knjižnice, vendar je raznega dobrega čtiva dovolj na razpolago, samo poslužiti se ga je treba. Smo že rekli in se poudarjamo, dokler bo naš list »Del. Pravica«, ki nudi čitatelju toliko koristnega, služil za vse drugo, ko pa za čitanje, tako dolgo ne smemo pričakovati od delavske mladine poboljšanja.

Prepričani smo, da ako vzame tak lajik v roke »Del. Pravico« in jo prečita od prve do zadnje strani, in to skozi celo leto, bo nazadnje s ponosom dejal: Sedaj pa tudi jaz nekaj vem! »Del. Pravica« je na prvi pogled zelo skromen list, vendar prekaša po svoji vsebini marsikak drugi slovenski časopis.

Ko bi naša mladina vsaj en odstotek tega žrtvovala za izobrazbo, kolikor da za lepo obleko in razni luksusi, bi z mirnim srcem lahko rekli: Nazarje so pa res napredni kraj!

Ne misli draga mladina, ko se prav taktno po modi nosiš, in po gostilnah in javnih križiščih kažeš, da je s tem tvoja izobrazba dosežena. Ne! Ravno tvoja elegantna obleka te dela in kaže še bolj puhlega in praznega.

Vzrok, da je naša mladina tako nedostopna za družabno življenje, je ta, ker mladina, ki je sedaj v razcvetu, še ni skušala grenkosti življenja in zato tudi ni čutila nikake potrebe po skupnosti. — Drugi vzrok pa je ta, da si je generacija, ki jo je doletela bivaš svetovna polomija, hotela v povojnih letih nekoliko oddahniti, in ta oddih se še sedaj mašuje.

Današnja mladina je kakor deroča reka, ki teče, ne oziraje se ne na levo, ne na desno, z brzino naprej, nevedoč kam, dokler se ne izlije v morje, ki jo končno pogoltne. Zato je treba tukaj nekoga, ki bo znal to reko pravilno usmeriti in ji pokazati pravo strugo, da je ne pogoltne morje brezdelnega življenja. — Poklicana za to delo pa je v prvi vrsti (oprostate, če koga zadene!) inteligenca, in to duhovska in svetna. Imamo tukaj, hvala Bogu, človeka, ki se, kolikor mu čas in poklic dopuščata, posveča temu delu, medtem ko se hočejo drugi, tudi zmožni ljudje čisto izolirati.

Vaša dolžnost je, da se zganete, da si boste enkrat lahko šteli v zaslugi, da ste znali in umeli dosledno vršiti nalogo, ki vam jo tukajšnje razmere in čas narekujejo. Nazarje same kot take so že industrijski kraj, zato želimo, da se najde nekdo, ki bi se žrtvoval delavstvu, posebno mladini.

Obrazi gora

Naše delavstvo — žal — premalo hodi na planine. Imajo za to najrazličnejše izgovore — a niti eden ne drži. Mladinska zveza JSZ se zaveda velike važnosti, ki jo ima stik s prirodo na delavskega človeka, zato si je naredila nalogo tudi v tej smeri prodirati v vrste našega delavstva. Hočemo zdrav, priroden rod, ki bo kos svojim težavnim nalogam. S primernimi predavanji, taborenji in skupnimi izleti bo dosegala svoj smoter. Uvod v to njeno delovanje bo pa predavanje tov. Bučerja, v četrtek 7. marca 1935, v dvorani Del. zbornice, ob pol 8 zv. S spremljavo diapozitivov nam bo pokazal lepoto in vpliv gore na človeka, ko si bomo ogledali goro z vseh strani: z vrha in iz doline, v viharju in soncu, v zimi in v poletju. — Vabimo vas, da se udeležite tega večera in opozorite svoje znanke na to. Vstopnina je zelo nizka, vstopnice si pa rezervirajte v pisarni Jug. strokovne zveze, ker je zanimanje precejšnje.